МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ДОШКІЛЬНОЇ ТА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ЕЛЕМЕНТАРНИХ МАТЕМАТИЧНИХ УЯВЛЕНЬ ДОШКІЛЬНИКІВ

(назва навчальної дисципліни)

освітній ступінь **бакалавр**
(назва освітнього ступеня)

галузь знань **01 Освіта / Педагогіка**
(шифр і назва галузі знань)

спеціальність **012 Дошкільна освіта**
(код і назва спеціальності)

освітня програма **Дошкільна освіта**
(назва освітньої програми)

тип дисципліни **обов'язкова**
(обов'язкова/вибіркова/факультативна)

Ізмаїл–2023

ПОГОДЖЕНО:
Гарант освітньо-професійної програми

_____ Сараєва І.В.
(підпис, ініціали, прізвище)

ПОГОДЖЕНО:
Голова ради з якості вищої освіти
факультету педагогічного

_____ Сич Ю.І.
(підпис, ініціали, прізвище)

РЕКОМЕНДОВАНО:
кафедрою дошкільної та початкової освіти
протокол № 1 від 31 серпня 2023р.

Завідувач кафедри _____ Іванова Д.Г.
(підпис, ініціали, прізвище)

Розробники програми: Бріцкан Т.Г., викладач кафедри дошкільної та початкової освіти

Рецензенти програми:Драгієва Л.В., завідувач кафедри математики, інформатики та інформаційної діяльності.

© Бріцкан Т.Г., 2023
© ІДГУ, 2023

1. ОПИСДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна	***Заочна***
Кількість кредитів: ***5***	*Лекції*:	
	28	**6**
*Модулів:**2***	*Практичні заняття*:	
Загальна кількість годин: ***150***	**-**	**-**
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом: ***2***	*Лабораторні заняття:*	
	-	**-**
Семестр: ***4***	*Семінарські заняття*:	
	30	***8***
Тижневе навантаження (год.): - аудиторне: **3** - самостійна робота: **4**	*Консультації:*	
	2	**-**
	Індивідуальні заняття:	
Форма підсумкового контролю: ***екзамен***	**-**	**-**
Мова навчання: **українська**	*Самостійна робота:*	
	90	**136**

2. МЕТА ДИСЦИПЛІНИ

Предмет вивчення навчальної дисципліни є: процес формування елементарних математичних уявлень дітей дошкільного віку.

Метою є ознайомлення здобувачів освітнього процесу з теоретичними основами математики, формування практичних умінь здійснювати логіко-математичний розвиток дітей у різних вікових групах ЗДО.

Передумови для вивчення дисципліни: педагогіка, психологія.

Міждисциплінарні зв'язки: дошкільна педагогіка, дитяча психологія, вікова фізіологія, фахові методики дошкільної освіти.

Основними завданнями дисципліни є:

– опанування науково-теоретичних та психологічних основ методики формування елементарних математичних уявлень у дітей;

- засвоєння студентами знань, умінь і навичок організації та проведення роботи з формування елементарних математичних уявлень у різних вікових групах дошкільного навчального закладу;

– уміння вести роботу з батьками, вчителями шкіл;

– здійснювати наступність у формуванні елементарних математичних уявлень у дітей.

– оволодіння методикою науково-методичної та науково-дослідницької роботи з актуальних проблем курсу.

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів компетентностей та програмних результатів навчання відповідно до освітньо-професійної програми «Дошкільна освіта».

Інформація про компетентності та відповідні їм програмні результати навчання за дисципліною

Шифр	Назва
Загальні компетентності (КЗ)	
КЗ-3	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
КЗ-5	Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
КЗ-7	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
КЗ-8	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
Спеціальні (фахові компетентності) (КС)	
КС-1	Здатність працювати з джерелами навчальної та наукової інформації.
КС-3	Здатність до розвитку допитливості, пізнавальної мотивації, пізнавальних дій у дітей раннього і дошкільного віку.
КС-4	Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку первинних уявлень про предметне, природне, соціальне довкілля, властивості і відношення предметів; розвитку самосвідомості («Я» дитини і його місце в довкіллі).
КС-15	Здатність до індивідуального і диференційованого розвитку дітей раннього і дошкільного віку з особливими освітніми потребами відповідно до їхніх можливостей.
КС-18	Здатність знаходити, опрацьовувати потрібну освітню інформацію та застосовувати її в роботі з дітьми, батьками.
Програмні результати навчання (ПР)	
ПР-01	Розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання,зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі здітьми від народження до навчання у школі; знаходити типові ознаки і специфіку освітнього процесу і розвитку дітей раннього і дошкільного віку.
ПР-02	Розуміти, описувати й аналізувати процеси розвитку, навчання та виховання дітей раннього і дошкільного віку з використанням базових психологічних і педагогічних понять та категорій.
ПР-04	Розуміти і визначати особливості провідної - ігрової та інших видів діяльностідітей дошкільного віку, способи їх використання в розвитку, навчанні і вихованні дітей раннього і дошкільного віку.
ПР-06	Встановлювати зв'язок між педагогічними впливами та досягнутими дітьми результатами.
ПР-07	Планувати освітній процес в закладах дошкільної освіти з урахуванням вікових та індивідуальних можливостей дітей раннього і дошкільного віку, дітей з особливими освітніми потребами та складати прогнози щодо його ефективності.
ПР-15	Визначати завдання і зміст різних видів діяльності дітей раннього і дошкільного віку на основі програм дошкільної освіти та знань про культурно-історичний досвід українського народу, загальнолюдські культурні та етико-естетичні цінності.

ПР-17	Здійснювати суб'єкт-суб'єктну взаємодію і розвивальне міжособистісне педагогічне спілкування з дітьми дошкільного віку та особистісно- і соціально зорієнтоване спілкування з батьками.
ПР-18	Володіти технологіями організації розвивального предметно-ігрового, природно-екологічного, пізнавального, мовленнєвого середовища в різних групах раннього і дошкільного віку.

Матриця відповідності компетентностей результатам навчання за дисципліною

Шифр компетентності	**Результати навчання**			
	Знання	**Уміння**	**Комунікація**	**Автономність та відповідальність**
КЗ-3	**ПР-01**	**ПР-02**		**ПР-07**
КЗ-5		**ПР-05**		
КЗ-7				**ПР-18**
КЗ-8	**ПР-01**	**ПР-04**		
КС-1	**ПР-02**	**ПР-02**		
КС-3		**ПР-07**		**ПР-04**
КС-4	**ПР-18**	**ПР-15**		
КС-15	**ПР-18**	**ПР-15, ПР-17**	**ПР-17**	**ПР-07**
КС-18	**ПР-02**	**ПР-02**		

4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назви модулів / тем	Кількість годин (денна форма навчання)							Кількість годин (заочна форма навчання)						
		Аудиторні	Лекції	Семінарські (практичні)	Лабораторні	Консультації	Індивідуальні заняття	Самостійна робота	Аудиторні	Лекції	Семінарські (практичні)	Лабораторні	Консультації	Індивідуальні заняття	Самостійна робота
Модуль 1. Теоретичні основи курсу «Теорія і методика формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку»															
1.	Теорія та методика формування елементарних математичних уявлень як навчальна дисципліна	**4**	2	2				6	**2**	2					10
2.	Теоретичні основи становлення методики формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку	**4**	2	2				6							10
3.	Організація роботи з формування елементарних математичних уявлень у ЗДО	**4**	2	2				8							10
Усього за І модуль		**12**	**6**	**6**				**20**	**2**	**2**					**30**
Модуль 2. Теоретико-методичні основи формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку															
4.	Формування уявлень у дітей дошкільного віку про множину	**4**	2	2				8	**2**	2					12
5.	Методика формування уявлень про число та лічбу	**8**	4	4				8	**2**	2					12
6.	Формування у дітей уявлень про величину предметів та вимірювання величин	**4**	2	2				8	**2**		2				12
7.	Формування уявлень у дітей дошкільного віку про форму предметів та геометричні фігури	**4**	2	2				8	**2**		2				15
8.	Формування просторових уявлень у дітей дошкільного віку	**4**	2	2				8	**2**		2				15
9.	Особливості формування часових уявлень у дітей дошкільного віку	**6**	2	4				10	**2**		2				15
10.	Методика ознайомлення дітей старшого дошкільного віку з арифметичними задачами	**8**	4	4				10							15
11.	Наступність у роботі ЗДО та НУШ щодо логіко-математичного розвитку дітей	**8**	4	4				10							10
Усього за ІІ модуль		**48**	**22**	**24**		**2**		**70**	**12**	**4**	**8**				**106**
	Разом:	**60**	**28**	**30**		**2**		**90**	**14**	**6**	**8**				**136**

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

5.1. Зміст навчальної дисципліни за темами

Модуль 1. Теоретичні основи курсу «Теорія і методика формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку».

Тема 1. Теорія та методика формування елементарних математичних уявлень як навчальна дисципліна. Мета, предмет та завдання вивчення навчальної дисципліни. Структура навчальної дисципліни. Організаційні форми навчання: лекції, семінарські, практичні заняття. Організація самостійної роботи студентів. Індивідуальні навчально-дослідні завдання. Види і форми контролю знань. Математична компетентність майбутнього фахівця дошкільної освіти.

Тема 2. Теоретичні основи становлення методики формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку. Теоретичні основи розвитку математичної науки для дітей дошкільного віку. Зв'язок ТМФЕМУ з іншими науками. Значення і завдання формування початкових математичних уявлень і понять у дітей дошкільного віку. Сучасні наукові дослідження проблеми ФЕМУ дітей дошкільного віку. Інноваційні підходи до формування елементарних математичних уявлень та логіко-математичного розвитку дітей дошкільного віку.

Тема 3. Організація роботи з формування елементарних математичних уявлень у ЗДО. Сучасні підходи до організації логіко-математичного розвитку дітей в ЗДО.Форми організації логіко-математичної роботи з дітьми дошкільного віку. Особливості проведення занять у різних вікових групах з МФЕМУ у дітей. Методи формування елементарних математичних уявлень у ЗДО.

Модуль 2. Теоретико-методичні основи формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку.

Тема 4. Формування уявлень у дітей дошкільного віку про множину.Поняття про множину. Операції з множина. Завдання та зміст формування уявлень про множину у різних вікових групах. Основні методи та прийоми формування у дітей дошкільного віку уявлень про множину.

Тема 5. Методика формування уявлень про число та лічбу. Формування поняття про число та лічбу у дітей дошкільного віку. Історія становлення системи числення. Етапи формування обчислювальної діяльності у дітей старшого дошкільного віку. Аналіз програмових завдань з розділу «Кількість і лічба». Методика навчання лічбі в різних вікових групах. Правила лічби. Ознайомлення дітей з цифрами.

Тема 6. Формування у дітей уявлень про величину предметів та вимірювання величин. Поняття про величину предметів. Особливості сприймання величин дітьми дошкільного віку. Аналіз освітніх завдань у чинних програмах навчання та виховання дітей дошкільного віку. Методика формування уявлень про величину предметів у різних вікових групах. Умовна міра. Методика навчання вимірюванню умовною мірою.

Тема 7. Формування уявлень у дітей дошкільного віку про форму предметів та геометричні фігури. Поняття форми та геометричної фігури у дітей дошкільного віку. Особливості сприймання дітьми дошкільного віку форми предметів та геометричних фігур. Завдання та зміст ознайомлення дітей з формою та геометричними фігурами в чинних програмах для ЗДО. Методика ознайомлення дітей з формою та геометричними фігурами в різних вікових групах ЗДО.

Тема 8. Формування просторових уявлень у дітей дошкільного віку. Сутність понять «простір», «орієнтування в просторі. Завдання та зміст формування просторових уявлень у дітей дошкільного віку згідно чинних програм. Особливості сприймання простору дітьми раннього та дошкільного віку. Методика формування просторових уявлень у дітей дошкільного віку.

Тема 9. Особливості формування часових уявлень у дітей дошкільного віку. Поняття «час». Особливості сприймання часу дітьми раннього та дошкільного віку. Зміст та завдання формування у дітей дошкільного віку уявлень про час в чинних програмах. Методика формування часових уявлень у дітей дошкільного віку.

Тема 10. Методика ознайомлення дітей старшого дошкільного віку з арифметичними задачами. Арифметична задача та її типи. Види арифметичних задач. Методика навчання розв'язування арифметичних задач дітей старшого дошкільного віку.

Тема 11. Наступність у роботі ЗДО та НУШ щодо логіко-математичного розвитку дітей. Наступність у ЛМР дітей старшого дошкільного віку та першокласників НУШ. Характеристика поняття «математична компетентність дітей старшого дошкільного віку» відповідно до чинних програм та БКДО. Показники готовності дітей до вивчення математики в НУШ.

5.2. Тематика семінарських занять.

№ з/п	*Тематика семінарських занять.*	*денна*	*заочна*
1.	Теорія та методика формування елементарних математичних уявлень як навчальна дисципліна.	***2***	
2.	Теоретичні основи становлення методики формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку.	***2***	
3.	Організація роботи з формування елементарних математичних уявлень у ЗДО.	***2***	
4.	Формування уявлень у дітей дошкільного віку про множину.	***2***	
5.	Методика формування уявлень про число та лічбу.	***4***	
6.	Формування у дітей уявлень про величину предметів та вимірювання величин.	***2***	***2***
7.	Формування уявлень у дітей дошкільного віку про форму предметів та геометричні фігури.	***2***	***2***
8.	Формування просторових уявлень у дітей дошкільного віку.	***2***	***2***
9.	Особливості формування часових уявлень у дітей дошкільного віку.	***4***	***2***
10.	Методика ознайомлення дітей старшого дошкільного віку з арифметичними задачами.	***4***	
11.	Наступність у роботі ЗДО та НУШ щодо логіко-математичного розвитку дітей.	***4***	
	Усього	***30***	***8***

5.3. Організація самостійної роботи студентів.

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин		Форми звітності
		денна	заочна	
1.	Опрацювання лекційного матеріалу	10	40	Відповіді на практичних заняттях, конспекти лекцій
2.	Підготовка до семінарських занять.	24	30	Розв'язання завдань до самостійного опрацювання.
3.	Підготовка до МКР	10	10	Написання МКР
4.	Робота з Інтернет-ресурсами.	6	10	

5.	Виконання індивідуальних завдань.	10	10	Наявність робіт
6.	Опрацювання тем, винесених на самостійну підготовку , в т.ч. конспектування за заданим планом.	12	20	Конспект опрацьованих тем
7.	Анотування наукових статей за дисципліною	4	4	Анотації статей
8.	Реферування наукових статей за дисципліною	4	4	Реферати статей
9.	Підготовка індивідуального завдання	10	8	Індивідуальне завдання
	Разом	**90**	**136**	

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ:

1. Підготувати картотеку книг, статей, які можна використати у своїй роботі з формування елементарних математичних уявлень у дітей (при можливості принести найцікавіші посібники на пару та презентувати їх, або зробити досьє на книгу (див. зразок).
2. Підготувати слайдпрезентацію, зміст якої докладно характеризує дослідження сучасних вітчизняних методистів (можна об'єднатися в підгрупу 2-3 студента).
3. Підготувати реферативне дослідження «Погляди вчених на розвиток математичних здібностей дошкільників» (з наочністю: схеми, таблиці, презентації, тощо).
3. Твір–роздум на тему: «Необхідність формування елементарних математичних уявлень у дітей. Розкрийте умови підвищення її ефективності».
4. Скласти схему взаємозв'язку формування елементарних математичних уявлень у дітей з іншими дисциплінами.
5. Підготувати картотеку книг, статей, які можна використати у своїй роботі при формуванні елементарних математичних уявлень у дітей.
6. Підготувати слайдпрезентацію, зміст якої докладно характеризує дослідження сучасних вітчизняних методистів.
7. Підготувати реферативне дослідження «Погляди вчених на розвиток математичних здібностей дошкільників».
8. Твір–роздум на тему:«Роль сприйняття у математичному розвитку дошкільників».
9. Перевірити за допомогою словників сутність понять: математичний розвиток, сенсорний розвиток, принцип, метод, форми організації навчання та інші терміни математичного змісту.
10. Написати короткі повідомлення про сутність і специфіку методів навчання математики в дошкільному навчальному закладі.
11. Охарактеризуйте основні завдання навчання математики в закладі дошкільної освіти.
12. Проілюструйте принципи: доступності, послідовності та систематичності прикладами.
13. Скласти схему «Методи і прийоми навчання математики у закладі дошкільної освіти».
14. Розробити консультації для вихователів «Методи і прийоми навчання математики у дошкільному закладі».
15. Підготувати презентацію «Використання дидактичного матеріалу у формуванні у дітей елементарних математичних уявлень».
14. Презентуйте ігри, які використовуються у ЗДО для формування елементарних математичних уявлень.
15. Розробити рекомендації для батьків стосовно організації математичних ігор з дітьми вдома.
16. Порівняти програмові вимоги з математики у дітей 4, 3, 5, 6 років життя.
17. Підібрати ігри з формування у дошкільників уявлень про величину.
18. Підібрати ігри з формування у дошкільників уявлень про форму.
19. Розробити ігри з формування часових уявлень в різних вікових групах.
20. Підготувати консультацію «Народні способи вимірювання предметів».
21. Розробити конспекти занять з формування просторових уявлень в різних вікових групах.
22. Розробити конспекти занять з формування часових уявлень в різних вікових групах.
23. Розробити казки, які допомогли б сформувати у дітей уявлення про величину.

24. Проаналізувати плани вихователів з метою з'ясування стану роботи з формування елементарних математичних уявлень.
25. Розробити перспективне планування з означеної теми.
26. Розробити діагносту вальні методики з метою з'ясування рівня засвоєння дітьми елементарних математичних уявлень.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання

1. Підготовка конспектів, опорних схем.
2. Підготовка рефератів.
3. Підготовка мультимедійних презентацій.
4. Підготовка конспектів занять, дидактичних ігор.
5. Виготовлення наочності.
6. Створення та презентація власних творчих проєктів.

6. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

6.1. Форми поточного контролю.

Досягнення студентів на семінарських заняттях, а також виконані ними індивідуальна та самостійна роботи оцінюються за шкалою від «0» до «5». Кожен вид роботи фіксується у відповідній графі журналу академічної групи з обов'язковим позначенням виду роботи та дати проведення. У кожній клітинці академічного журналу зазначається лише одна оцінка. У разі пропуску заняття здобувачем у графах контролю викладачі роблять позначку $^{н}/$. Студент який *з поважних причин*, підтверджених документально, не мав можливості брати участь у формах поточного контролю та виконати індивідуальне завдання й самостійну роботу, має право на відпрацювання у *двотижневий термін* після повернення до навчання, але до початку екзаменаційноїсесії. Студент, який не використав надане йому право у встановлений термін або пропустив заняття без поважних причин, отримує за кожне пропущення заняття ***0 балів***. Після завершення вивчення дисципліни викладач виводить середньозважений бал, що переводиться у 100-бальну шкалу із урахуванням **вагового коефіцієнту поточного контролю** для дисциплін, які завершуються заліком – 0,4. Кількість балів за поточний контроль округлюють до цілих. Кількість балів, отриманих студентом за поточний контроль, виставляється викладачем у відповідній графі академічного журналу до проведення проміжного контролю.

6.2. Форми проміжного контролю.

Проміжний контроль проводиться у формі модульної контрольної роботи.

Модульна контрольна робота проводиться у письмовій тестовій формі. До проміжного контролю допускаються всі студенти. Так як дисципліна закінчується екзаменом оцінювання проміжного контролю здійснюється за шкалою від «0» до «10» балів. Результати проміжного контролю фіксуються у відповідній графі академічного журналу. Результат проміжного контролю слід зазначити у відомості обліку успішності протягом 2-х днів після його проведення..

6.3. Форми підсумкового контролю.

Підсумковий семестровий контроль проводиться за розкладом заліково-екзаменаційної сесії, затвердженим деканом факультету.

Семестровий екзамен – це вид підсумкового контролю засвоєння студентами теоретичного та практичного матеріалу з навчальної дисципліни за семестр, що проводиться в період екзаменаційної сесії. Форма проведення семестрового екзамену ***усно***.

7. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Результати вивчення навчальної дисципліни оцінюються за допомогою екзамену, який проводиться усно (3 питання для кожного студента). Орієнтовний перелік питань:

1. Аналіз освітніх завдань у чинних програмах навчання та виховання дітей дошкільного віку.
2. Аналіз програмових завдань з розділу «Кількість і лічба».
3. Арифметична задача та її типи.
4. Види арифметичних задач.
5. Етапи формування обчислювальної діяльності у дітей старшого дошкільного віку.
6. Завдання та зміст ознайомлення дітей з формою та геометричними фігурами в чинних програмах для ЗДО.
7. Завдання та зміст формування просторових уявлень у дітей дошкільного віку згідно чинних програм.
8. Завдання та зміст формування уявлень про множину у різних вікових групах.
9. Зміст та завдання формування у дітей дошкільного віку уявлень про час в чинних програмах.
10. Значення і завдання формування початкових математичних уявлень і понять у дітей дошкільного віку.
11. Інноваційні підходи до формування елементарних математичних уявлень та логіко-математичного розвитку дітей дошкільного віку.
12. Мета, предмет та завдання вивчення навчальної дисципліни. Структура навчальної дисципліни.
13. Методи формування елементарних математичних уявлень у ЗДО.
14. Методика навчання лічбі в різних вікових групах. Правила лічби.
15. Методика навчання розв’язування арифметичних задач дітей старшого дошкільного віку.
16. Методика ознайомлення дітей з формою та геометричними фігурами в різних вікових групах ЗДО.
17. Методика формування просторових уявлень у дітей дошкільного віку.
18. Методика формування уявлень про величину предметів у різних вікових групах.
19. Методика формування часових уявлень у дітей дошкільного віку.
20. Наступність у ЛМР дітей старшого дошкільного віку та першокласників НУШ.
21. Ознайомлення дітей з цифрами.
22. Основні методи та прийоми формування у дітей дошкільного віку уявлень про множину.
23. Особливості проведення занять у різних вікових групах з МФЕМУ у дітей.
24. Особливості сприймання дітьми дошкільного віку форми предметів та геометричних фігур .
25. Особливості сприймання простору дітьми раннього та дошкільного віку.
26. Показники готовності дітей до вивчення математики в НУШ.
27. Поняття «час». Особливості сприймання часу дітьми раннього та дошкільного віку.
28. Поняття про величину предметів. Особливості сприймання величин дітьми дошкільного віку.
29. Поняття про множину. Операції з множинами.
30. Поняття форми та геометричної фігури у дітей дошкільного віку.
31. Сутність понять «простір», «орієнтування в просторі».
32. Сучасні наукові дослідження проблеми ФЕМУ дітей дошкільного віку.
33. Сучасні підходи до організації логіко-математичного розвитку дітей в ЗДО.
34. Теоретичні основи розвитку математичної науки для дітей дошкільного віку. Зв’язок ТМФЕМУ з іншими науками.
35. Умовна міра. Методика навчання вимірюванню умовною мірою.
36. Форми організації логіко-математичної роботи з дітьми дошкільного віку.
37. Формування поняття про число та лічбу у дітей дошкільного віку. Історія становлення системи числення.
38. Характеристика поняття «математична компетентність дітей старшого дошкільного віку» відповідно до чинних програм та БКДО.

8. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

8.1. Шкала та критерії оцінювання знань студентів.

Рівні навчальних досягнень	100-бальна шкала	Критерії оцінювання навчальних досягнень	
		Теоретична підготовка	Практична підготовка
		Студент	
Відмінний	**100…90**	вільно володіє навчальним матеріалом, висловлює свої думки, робить аргументовані висновки, рецензує відповіді інших студентів, творчо виконує індивідуальні та колективні завдання; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань; вільно використовує нові інформаційні технології для поповнення власних знань	може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання й оцінити результати власної практичної діяльності; виконує завдання, не передбачені навчальною програмою; вільно використовує знання для розв'язання поставлених перед ним завдань
Достатній	**89….70**	вільно володіє навчальним матеріалом, застосовує знання на практиці; узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає незначні огріхи у порівняннях, формулюванні висновків, застосуванні теоретичних знань на практиці	за зразком самостійно виконує практичні завдання, передбачені програмою; має стійкі навички виконання завдання
Задовільний	**69…51**	володіє навчальним матеріалом поверхово, фрагментарно, на рівні запам'ятовування відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків, знає основні поняття навчального матеріалу	має елементарні, нестійкі навички виконання завдань
Незадовільний	**50…26**	має фрагментарні знання (менше половини) при незначному загальному обсязі навчального матеріалу; відсутні сформовані уміння та навички; під час відповіді допущено суттєві помилки	планує та виконує частину завдання за допомогою викладача
Неприйнятний	**25…1**	студент не володіє навчальним матеріалом	виконує лише елементи завдання, потребує постійної допомоги викладача

8.2. Критерії оцінювання під час аудиторних занять.

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 балів	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно й аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
4 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини

	та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
3 бали	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень,записує основні формули, рівняння, закони. Однак не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо не володіє навчальним матеріалом, однак фрагментарно, поверхово (без аргументації й обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
1 бал	Оцінюється робота студента, який невзмозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.
0 балів	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом та невзмозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

8.3. Критерії оцінювання індивідуальних завдань.

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 балів	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно й аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань, наводить приклади, використовує обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
4 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних питань, наводить приклади, використовує обов'язкову літературу, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
3 бали	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень. Однак не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, припускається суттєвих неточностей та помилок.
2 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо не володіє темою, однак фрагментарно,поверхово (без аргументації й обґрунтування) викладає окремі питання теми, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
1 бал	Оцінюється робота студента, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, припускається суттєвих помилок, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.
0 балів	Оцінюється робота студента, який не володіє темою та невзмозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

8.4. Критерії оцінювання модульної контрольної роботи.

Модульна контрольна робота оцінюється в межах від «0» до «30» балів за такими критеріями:

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 (10-9 балів)	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно й аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань, наводить приклади, вільно послуговується науковою термінологією, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.

4 (8-7 балів)	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних питань, наводить приклади, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
3 (6 балів)	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень. Однак не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, припускається суттєвих неточностей та помилок.
2 (0-5 балів)	Оцінюється робота студента, який достатньо не володіє навчальним матеріалом, однак фрагментарно, поверхово (без аргументації й обґрунтування) викладає окремі питання тем, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.

8.5. Критерії оцінювання під час підсумкового контролю.

Проведення семестрового екзамену в усній формі. Білети з питаннями розробляються екзаменатором та не пізніше ніж за місяць до початку екзамену затверджуються на засіданні кафедри.

Результат екзаменаційного контролю для тестової форми визначається як кількість балів, що відповідає відсотку правильних відповідей здобувача вищої освіти, має бути помножена на ваговий коефіцієнт 0,5 та округлена до цілого.

9. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Вказуються за потреби.

10. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

10.1. Основні джерела:

1. Баглаєва Н. Логіко-математичний розвиток дошкільнят: шляхи оптимізації. Палітра педагога. 2002. № 2. С. 12-14.
2. Березовська Л. Теорія та методика формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку : навчальний посібник. Івано-Франківськ : НАІР, 2022. 252 с.
3. Білан О. І. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкілля». За заг. ред. О. В. Низковської. ТОВ «Мандрівець», 2017. 256 с.
4. Дитина : освітня програма для дітей від 2 до 7 років відповідно до Базового компонента дошкільної освіти. Наук. кер. проєкту : В. О. Огнев'юк. Київ, ун-т ім. Б. Грінченка. 2020. 440 с.
5. Дорошенко Т. М., Мацько В. В. Теорія та методика формування елементарних математичних уявлень : навч. посіб. Кременчук : ПП «Бітарт», 2019. 96 с.
6. Доценко А. В., Забашта О. О., Лобанова Н. О., Остапенко А. С. Усі ігри в закладі дшкільної освіти. Харків : Вид. груп «Основа», 2021. 271 с.
7. Зайцева Л. І. Формування математичної компетентності у дітей дошкільного віку : навч. посіб. СТАТУС, 2021. 296 с.
8. Іщенко Л. В. Педагогічні технології супроводження процесу формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку : навч. посіб. Умань : ПП Жовтий О. О., 2013. 149 с.
9. Косенчук О. Г, Новик І. М., Венгловська О. А., Куземко Л. В. Державний стандарт дошкільної освіти : особливості впроваджння. Харків : Вид-во «Ранок», 2021. 240 с. 232
10. Мачинська Н. І., Стельмах С. С. Сучасні форми організації навчального процесу у вищій школі : навч.-метод. посіб. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2012. 180 с.
11. Пагута Т. І. Методика формування елементарних математичних уявлень у дошкільників: навч.-метод. посіб. Львів, «Новий Світ-2000», 2020. 300 с.

12. Про затвердження Базового компонента дошкільної освіти в Україні. Наказ МОН від 12.01.2021 року № 33. URL: https://mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilna-osvita/bazovij-komponentdoshkilnoyi-osviti-v-ukrayini

13. Скворцова С. О. Методика навчання математики в 1-му класі : метод. посіб. для вчителів перших класів та студентів за спеціальністю 6.010100 «Початкове навчання». Одеса : Фенікс, 2011. 240 с.

14. Степанова Т. Розвиток змісту математичних знань у різні періоди історії дошкільної педагогіки на початку ХХ століття. Психолого-педагогічні проблеми сільської школи. 2008. № 24 URL: https://library.udpu.edu.ua/library_files/psuh_pedagog_probl_silsk _shkolu/24/visnuk_30.pdf

15. Сучасні технології формування логіко-математичної компетентності в дітей дошкільного та молодшого шкільного віку / за заг. ред. Н. П. Тарнавської., Н. Ю. Рудницької, Ю. М. Мурашевич. Житомир: ФОП «Левковець», 2015. 430 с.

16. Типові освітні програми для 1-2 класів НУШ URL: https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalniprogrami/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli

17. Чуб Н. В. Комплексні тести готовності дитини до школи. 2- ге вид. Харків : Вид. група «Основа», 2007. 143 с.

18. Щербакова К. Й., Брежнєва О. Г. Теорія і методика логікоматематичного розвитку дітей дошкільного віку: навч. посіб. Мелітополь. 2015. 200 с. 233 .

19. Щербакова К. Математика розум упорядковує. Дошкільне виховання. 2013. № 7. С. 19-22.

20. Я у світі: програма розвитку дитини від народження до шести років . наук. кер. О. Л. Кононко. Київ : ТОВ «МЦФЕРУкраїна», 2019. 488 с.

21. Яловська О. О. Цікаві цифри: Використання прийомів ейдетики при ознайомленні з цифрами. Тернопіль : Мандрівець, 2010. 128 с.

22. Ясентюк С. Блоки Дьєнеша для логіко-математичного розвитку дітей. Вихователь-методист дошк. закл. : щоміс. спеціаліз. журн. 2019. № 5. С. 59–64.

1. **Дистанційний курс:** https://classroom.google.com/c/NTgwMDQwMzY3Mjg4?cjc=rcmw4uc

11. ДОПОВНЕННЯ ТА ЗМІНИ, ВНЕСЕНІ ДО РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ В 20___/ 20__ Н.Р.[1]

[1] Доповненнятазмінидоробочоїпрограмидодаютьсянаокремомуаркуші,затверджуютьсяназасіданнікафедри до початку навчального року